



广西中医药大学  
GUANGXI UNIVERSITY OF CHINESE MEDICINE



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

## การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่ Professional Learning Community in a New normal

ศิริวิไล มาตรฐาน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

e-mail: s63561802014@ssru.ac.th, sprite55rmu@gmail.com

ผศ.ดร.ศันสนีย์ จะสุวรรณ

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

### บทคัดย่อ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่ คือการสร้างความร่วมมือกันทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาที่มาจากหลายภาคส่วน อันได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชน และผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกับครูผู้สอน ซึ่งดำเนินการอย่างจริงจัง มีการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ที่ได้รับ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และมีการสะท้อนคิดร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งดำเนินกิจกรรมผ่านการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน โดยจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจากแบบดั้งเดิมที่เป็นเพียงการหาเวลามาพบปะพูดคุยกันเท่านั้น มาเป็นวิธีการที่สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเท่าทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งจากการแพร่ระบาดของโรคระบาด Covid-19 ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครั้งใหญ่ เพราะฉะนั้นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงเป็นสิ่งที่บุคลากรทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญและเร่งปรับตัว เพื่อนำความรู้ความสามารถที่เกิดขึ้นไปพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

**คำสำคัญ :** ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ชีวิตวิถีใหม่, ความร่วมมือ

### Abstract

Professional learning community in a new normal is a create academic cooperation of educational personnel, Including administrators of school, Communities, Experts and teachers. Which operates is seriously, Lessons were taken from the experience gained, There is an exchange of knowledge between each other and continually reflected together. Which carry out activities by bringing technology into operation. Had to change the method from the old way to a convenient way and faster, To be able to operate in a timely manner and in accordance with the current situation. The spread of the Covid- 19 epidemic is the beginning



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

of a major change in the process of building a professional learning community. Creating a professional learning community in a new normal achieve the objective, It is something that education personnel must focus on and accelerate adaptation. To apply knowledge to develop educational management for maximum efficiency.

**Keywords:** Professional Learning Community, New normal, Cooperation

**บทนำ**

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาด Covid 19 ในปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การใช้ชีวิตวิถีใหม่ของคนในสังคม ที่จะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม ซึ่งในด้านการศึกษาก็ส่งผลให้ครูผู้สอนต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการ ปรับเปลี่ยนแบบแผน และกลยุทธ์ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องดำเนินงานโดยผ่านความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ดังนั้นการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายจึงจะต้องมีสื่อกลางในการประสานงานที่ดี เท่าทันต่อเวลา และสถานการณ์ รวมไปถึงการรู้เท่าทันเทคโนโลยี และการร่วมมือร่วมใจกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับสถานการณ์

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือการรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชน ร่วมกับครูผู้สอนเป็นการชุมนุมทางวิชาการ หรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, ม.ป.ป., น. 48) ซึ่งสอดคล้องกับ เสถียร อ่วมพรหม (2560) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ชุมชนที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทั้งหมดในชุมชน ร่วมกันมีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย มีการคิดค้น และเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ถือเป็นรากฐานสำคัญของการสื่อสารและพัฒนาองค์กร โดยใช้ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก ซึ่งทำให้เกิดพลังการเรียนรู้ที่เข้มแข็งเป็นรากฐานที่มั่นคงในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ในปัจจุบันสถานศึกษาแต่ละแห่งมีการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเข้ามาใช้นั้น ถือได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำพานักเรียนเข้าสู่สังคมศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ดี มีทักษะที่จำเป็น และสามารถดำรงชีวิตพร้อมทั้งเติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพได้ในอนาคต



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

**ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ทำให้สามารถเรียบเรียงข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

Dufour, Dufour, Eaker and Many (2010, p. 11) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ กระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา

Fullan (2006, p. 10) ชุมชนการเรียนรู้ คือ การสร้างวัฒนธรรมการร่วมมือร่วมพลัง (Collaborative culture) ที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

วิจารณ์ พานิช (2555, น. 139) ได้กล่าวว่า เป็นการรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21<sup>st</sup> Century skills) โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ

เสถียร อ่วมพรหม (2560) ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ชุมชนที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรทั้งหมดในชุมชน ร่วมกันมีการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย มีการคิดค้น และเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพถือเป็นรากฐานสำคัญของการสื่อสารและพัฒนาองค์กร โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก ซึ่งทำให้เกิดพลังการเรียนรู้ที่เข้มแข็งเป็นรากฐานที่มั่นคงในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (ม.ป.ป., น. 48) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือการรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร คณะผู้บริหาร ชุมชน ร่วมกับครูผู้สอนเป็นการชุมนุมทางวิชาการ หรือประสบการณ์เรียนรู้จากการปฏิบัติ มีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนคิดอย่างเป็นระยะ ๆ และทำอย่างต่อเนื่อง

อำนาจ เหลื่อน้อย (2561, น. 45) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC หมายถึง การรวมตัวร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้บริหารและนักศึกษابนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์คุณค่าเป้าหมายและภารกิจร่วมกันโดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

วัชรพร แสงสว่าง และกาญจน์ เรืองมนตรี (2563, น. 331) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงคุณภาพของนักเรียน ครู และโรงเรียน เกิดจากแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนจากเดิมที่ส่วนใหญ่ครูมักเป็นผู้รับ (Passive Teacher)



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

มาเป็นครูผู้เรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Teacher) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพตนเอง เพื่อนครู ผู้เรียน และโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงอย่างยั่งยืนไม่สิ้นสุด

สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือการรวมกลุ่มกันของบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ ร่วมกัน มาร่วมมือร่วมใจกันลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ตลอดจน มีการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ที่ได้รับ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งมีการสะท้อนคิด ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จนทำให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและมั่นคงในการเสริมสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

### ที่มาของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, อรพิณ ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โสมไชยะวงศ์, วิลาพัฒน์ อรุบุญนวลชาติ และสิริภมร หมดมลทิน (2561, น. 3566) กล่าวว่า Richard DuFour มีความสนใจในด้านของการพัฒนาการเรียนรู้ ของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยผ่านกระบวนการร่วมมือของครูผู้สอน ซึ่งได้ริเริ่มทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ในประเทศสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998 ทั้งยังได้มีการพัฒนาองค์ความรู้เรื่อยมาจนถึงวาระสุดท้ายของเขา ซึ่งเสียชีวิต ในปี ค.ศ. 2017 โดยในระหว่าง ที่ได้ทำการพัฒนาแนวความคิดนี้อย่างต่อเนื่อง Richard DuFour ยังได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดา ของ “Professional Learning Community : PLC”

### องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ความสำเร็จ

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2562, น. 13) ได้กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1) การเรียนรู้ร่วมกัน (learning together) ระหว่างสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมถึง การแบ่งปันความคิด ความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การต่อยอดและการแก้ปัญหา ในการจัดการเรียนรู้

2) การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ (work collaborative) บนพื้นฐานความคิดว่า สมาชิกทุกคนต้องมี ส่วนร่วมรับผิดชอบในผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่แยกส่วนความรับผิดชอบจนไม่สามารถบูรณาการการทำงาน เข้าด้วยกัน

3) สำนึกความรับผิดชอบ (accountable) คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ในฐานะที่เป็นสมาชิก คนหนึ่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่จะต้องพัฒนาตนเองตามแผนการดำเนินการของ PLC ที่ได้ตกลง ร่วมกันความรับผิดชอบต่อภารกิจถอดบทเรียนและนำบทเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป., น. 7-8) ได้กำหนดองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้ 6 องค์ประกอบ ดังนี้



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

1. ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอน  
 สู่คุณภาพผู้เรียน
  2. ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ หมายถึง ต้องเปิดใจ รับฟัง เสนอวิธีการนำสู่การปฏิบัติและประเมิน  
 ร่วมกัน Open เปิดใจรับและให้ Care และ Share
  3. ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การทำ PLC ต้องมีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
  4. กัลยาณมิตร หมายถึง เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพ เติมเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคน
  5. ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง ต้องเน้นการทำงานที่เปิดโอกาสการทำงานที่ช่วยเหลือ  
 กันมากกว่าการสั่งการ มีชั่วโมงพูดคุย
  6. การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การเรียนรู้การปฏิบัติงานและตรงกับภาระงานคือการสอน  
 สู่คุณภาพผู้เรียน
- อำนาจ เหลือน้อย (2561, น. 202) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ  
 ของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่ต้องการนำแนวทางการบริหารไปประยุกต์ใช้ให้เกิด  
 ประสิทธิภาพประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้
- 1) ภาวะผู้นำ คือ ความรู้ ความสามารถ และทักษะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก  
 แนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจให้กับครู  
 และบุคลากร
  - 2) เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยบริบทชุมชนแห่งการเรียนรู้  
 ทางวิชาชีพที่มีการทำงานร่วมกัน โดยมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง  
 ด้านวิชาการ ทักษะภาษาต่างประเทศ พัฒนาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนการสอน  
 เพื่อนำมาใช้ในการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
  - 3) ชุมชนกัลยาณมิตร คือ การยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีความศรัทธาร่วม การอยู่ร่วมกัน  
 ตามหลักปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกัน มีอัตลักษณ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมในการนำไปใช้  
 ดำเนินงาน และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร ครู และบุคลากร
  - 4) การทำงานเป็นทีม คือ การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ สร้างพลังในการเรียนรู้ร่วมกัน มีการ  
 เรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญมีการสื่อสาร  
 บนพื้นฐาน การรับฟังความคิดเห็น และความไว้วางใจซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ  
 ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรมุ่งสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีประสิทธิภาพ
  - 5) การมีวิสัยทัศน์ร่วม คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรร่วมกันสร้างภาพความเชื่อมโยง และทิศทางร่วม  
 ไปสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานบริหารจัดการ  
 มีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และมีการปรับนโยบายของโรงเรียน  
 ในการพัฒนาสู่โรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

6) โครงสร้างการพัฒนาชุมชน คือ โครงสร้างองค์การชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วม เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลักเน้นความคล่องตัวในการดำเนินการ ใช้รูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน และมุ่งความยั่งยืนแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

- 1) มีวิสัยทัศน์ไปในทิศทางเดียวกัน หมายถึง สมาชิกทุกคนจะต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยมุ่งไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
- 2) รวมพลัง ร่วมมือ ร่วมใจ หมายถึง การดำเนินงานที่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามัคคี ตลอดจนการทำงานเป็นทีม และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก
- 3) มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน หมายถึง การเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความเอื้ออาทร และยึดหลักธรรมาภิบาล
- 4) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การหมั่นเรียนรู้และปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 5) ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง สมาชิกทุกคนได้รับบทบาทของการเป็นผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกระจายอำนาจ และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกทุกคน

### ที่มาของชีวิตวิถีใหม่

กรมสุขภาพจิต (2563) กล่าวว่า New Normal ถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดยบิลล์ กรอส (Bill Gross) ผู้ก่อตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ชาวอเมริกัน โดยตอนนั้นเขาใช้อธิบายถึงสถานะเศรษฐกิจโลก หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ ในสหรัฐฯ ช่วงระหว่างปี 2007-2009 ซึ่งสาเหตุที่ต้องใช้คำว่า "New Normal" เพราะเดิมทีวิกฤติเศรษฐกิจจะมีรูปแบบค่อนข้างตายตัวและเป็นวงจรเดิม คือเมื่อเศรษฐกิจเติบโตไปได้ช่วงระยะหนึ่ง จะมีปัจจัยที่ทำให้เกิดเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจ และหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ไม่นานเศรษฐกิจก็จะเริ่มฟื้นตัว แล้วก็กลับมาเติบโตได้ดีอีกครั้ง สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติ แต่หลังจากการเกิดวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ หลายคนมองว่าเศรษฐกิจโลกจะไม่สามารถกลับไปเติบโตได้ดีเหมือนเดิม และส่งผลให้เศรษฐกิจเติบโตได้ลดลงในอนาคต ดังนั้นคำว่า "New Normal" จึงถูกนำมาใช้เพื่อพูดถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ถดถอยลงและคาดว่าจะไม่กลับมาเติบโตในระดับเดิมได้อีกต่อไป

### ความหมายของชีวิตวิถีใหม่

เทียน ทองแก้ว (2563, น. 4) กล่าวไว้ว่า ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ตามที่ราชบัณฑิตยสภา โดยคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา ได้อธิบายคำนี้เอาไว้ว่า New Normal แปลว่า ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ที่แตกต่างจากเดิมเนื่องจากมีบางสิ่งมา



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

กระทบ จนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่

บดินทร์ ชาตะเวที (2563) กล่าวว่า New normal คือ วิถีชีวิตใหม่ที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ และเมื่อไหร่ก็ตามที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปหรือมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบต่อตารางชีวิตของมนุษย์ มนุษย์เราก็จะมีการปรับตัวใหม่อีกครั้งเพื่อความอยู่รอด

สุรพล อิศรไกรศีล (2563) กล่าวว่า New Normal เป็นวลีและเป็นสำนวน ซึ่ง Oxford Dictionary ได้ให้คำนิยามว่า "A previously unfamiliar or atypical situation that has become standard, usual, or expected." ซึ่งหมายถึงสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเมื่อเหตุหรือเกิดวิกฤตบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็นสิ่งที่ปกติและเป็นมาตรฐาน

โดยสรุป ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) หมายถึง วิถีชีวิตที่มนุษย์เรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ในสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในระยะยาวจนเกิดเป็นมาตรฐานในการดำรงชีวิตแบบใหม่ และเมื่อมีเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อตารางชีวิตขึ้นมาอีก มนุษย์ก็จะมีการปรับตัวใหม่อีกครั้ง

### ชีวิตวิถีใหม่ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid 19

การแพร่ระบาดของโรค Covid 19 ถือได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และแพร่กระจายไปทั่วโลก ซึ่งสร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงให้แก่มนุษย์ ดังนั้น มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตแบบเดิม เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ซึ่งจากพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติมายาวนานจนเป็นกิจวัตร มนุษย์ก็จะเริ่มเปลี่ยนพฤติกรรมและเบนออกจากความคุ้นเคยอันเป็นปกติมาแต่ดั้งเดิม ทั้งในด้านของการรักษาสุขภาพอนามัย การศึกษา การแต่งกาย และการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งสิ่งใหม่นี้ก็ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไป ก็ทำให้เกิดความคุ้นชินจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม

### ชีวิตวิถีใหม่กับการศึกษา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาด Covid 19 ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างมากกับการเรียนของนักเรียน ซึ่งทำให้ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแบบแผนและกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปได้ โดยครูผู้สอนจะต้องดำเนินงานอย่างร่วมมือกันผ่านการทำงานเป็นทีม ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นต้น ดังนั้น การทำงานโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายนั้น จึงต้องมีสื่อกลางที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับ เทียน ทองแก้ว (2563, น. 5) ที่ได้กล่าวว่า ครูต้องมีการปรับแนวทางการเรียนการสอน โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ เรียกว่า สอนแบบผสมผสาน



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

(Blended Learning) ซึ่งครูและผู้บริหารต้องปรับบทบาทในการการบริหารและวิธีการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ผสมผสาน การสาธิตและสุขกับการจัดการศึกษาระบบใหม่ ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาแนวคิดแบบใหม่ (Design Thinking) การพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skill) ในภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต ทั้งในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และกระบวนการทางความคิด (Mindset)

**การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่**

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างมาประกอบกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ ซึ่งการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการนั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ การดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่นี้จึงเป็นกระบวนการระหว่างทางที่สำคัญ ที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน และเท่าทันต่อสถานการณ์ เพราะฉะนั้น สมาชิกของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และเทคนิควิธีการในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยวิธีการที่ได้รับความนิยมอย่างป็นจำนวนมากและแพร่หลายในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่นั้น ก็คือการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งบทบาทของเทคโนโลยีนั้น สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งคลังข้อมูล และเป็นทั้งสื่อกลางในการประสานงานที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่มทุกคน ที่รวมไปถึงผู้บริหาร ครูผู้สอน ชุมชน และผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ ตลอดจนการเกิดเป็นความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่นั้น นอกเหนือจากการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันแล้ว ยังเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนเพื่อให้สามารถนำความรู้ความสามารถที่เกิดขึ้นนั้นไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

**บทสรุปของการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่**

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากมีกระบวนการดำเนินงานที่มาจากความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงมีกระบวนการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การถอดบทเรียนจากประสบการณ์ที่ได้รับเพื่อนำไปสู่การสะท้อนคิดร่วมกัน ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการ จนเกิดพลังแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคระบาด Covid 19 ในปัจจุบันแสดงให้เห็นแล้วว่า หนทางที่จะนำพาการศึกษาให้ดำเนินต่อไปได้นั้นย่อมต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วนร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่การใช้ชีวิตวิถีใหม่ของคนในสังคม ที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับบริบท



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ของสังคมในปัจจุบัน เพราะฉะนั้น การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในชีวิตวิถีใหม่นี้ จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ก็เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดสมรรถนะที่ดี และสามารถดำรงชีวิต พร้อมทั้งเติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพได้ในอนาคต

### เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. (2563). **New Normal ชีวิตวิถีใหม่**. สืบค้นเมื่อ เมษายน 28, 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288>.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- เทือน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19. **ครูสภาวิทยากร**, 1(2), 1-10.
- บดีนทร์ ชატะเวที. (2563). **พฤติกรรม กับ ชีวิตวิถีใหม่ : New Normal**. สืบค้นเมื่อ เมษายน 28, 2564, จาก <http://www.ttmed.psu.ac.th/blog.php?p=258>.
- ปรณัฐ กิรุงเรือง, อรพิน ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โสมไชยวงค์, วิลาพัฒน์ อรุบุญนวลชาติ และสิริกมล หมดมลทิน. (2561). กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู. **Veridian E-Journal**, 11(3), 2774-2793.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (ม.ป.ป.). **คู่มือประกอบการอบรม เรื่อง เสริมสร้างสมรรถนะด้วยการเรียนรู้เชิงรุกผ่าน PLC**. ม.ป.ท.
- วัชรพร แสงสว่าง และกาญจน์ เรื่องมนตรี. (2563). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2. **วารสารมหาจุฬานาครทรรค์**, 7(9), 329-343.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). **การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สุรพล อิศรไกรศีล. (2563). **ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า "New normal"**. สืบค้นเมื่อ เมษายน 28, 2564, จาก <https://www.facebook.com/surapol.issaragrisil/posts/10207392559168907>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **คู่มือประกอบการอบรม การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สถานศึกษา**. ม.ป.ท.
- เสถียร อ่วมพรหม. (2560). **แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ = Professional Learning Community**. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). **รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล**. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.



การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14  
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"  
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

---

- Dufour, R., Dufour, R., Eaker, R., & Many, T. (2010). **Learning by doing: A handbook for Professional learning communities at work (2<sup>nd</sup> ed.)**. Bloomington, Indiana: Solution Tree.
- Fullan, M. (2006). Change theory: A force for school improvement. **Center for Strategic Education**, (157), 3-14.